

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Педагогічний факультет

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МЕДІАКУЛЬТУРИ

Освітня програма: «Дошкільна освіта»

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання
5. Компетентності
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи медіакультури
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Викладач (і)	Матішак Маріанна Василівна
Контактний телефон викладача	0959324646, 0967124568
E-mail викладача	marianna.mathishak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна/заочна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>Освітній компонент «Основи медіакультури» відноситься до циклу професійної підготовки і належить до дисциплін вільного вибору студентів. Актуальність вивчення дисципліни зумовлена потребою розвитку критичного та аналітичного мислення особистості задля успішної орієнтації в сучасному інформаційному просторі. Зміст дисципліни охоплює теорію та практику розвитку сучасного медіапростору, особливості технологій впливу сучасних медіа на споживачів інформації, способи розпізнавання дезінформації, маніпуляцій, фейків, специфіку використання потенціалу медіа для розвитку закладів дошкільної освіти, спрямований на формування критичного мислення та інфомедійної грамотності майбутніх магістрів дошкільної освіти.</p> <p>Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Основи медіакультури» має міждисциплінарний характер, базується на теоретичних напрацюваннях і практичному досвіді таких дисциплін як «Сучасні інформаційні технології», «Методологія та організація наукових досліджень», «Інноваційні технології дошкільної освіти» та ін.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета навчальної дисципліни – ознайомлення майбутніх магістрів з теоретико-методологічними аспектами медіакультури в сучасному інформаційному просторі, формування основ інформаційної компетентності, удосконалення загальних та фахових компетентностей.</p> <p>Завдання дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтувати теоретико-методологічні особливості сучасного медіапростору, ознайомити із стандартами в сфері медіа; - формувати у здобувачів уявлення про сучасні технології впливу медіа на формування суспільної думки та розвиток особистості загалом; - розкрити механізми роботи традиційних та соціальних медіа, особливості дезінформації та маніпуляцій; - формувати готовність майбутніх магістрів до використання потенціалу традиційних та інноваційних медіазасобів для розвитку закладів дошкільної освіти; - розвивати навички критичного мислення та інфомедійної грамотності майбутніх педагогів; - спонукати майбутніх магістрів до саморозвитку, самоосвіти, професійної самореалізації та творчого підходу у професії. 	
4. Компетентності	
<p><i>Інтегральна компетентність</i></p> <p>Здатність компетентно розв'язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі дошкільної освіти або в процесі навчання фахівців із дошкільної освіти в закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.</p> <p><i>Загальні компетентності</i></p> <p>КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>КЗ-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>КЗ-7. Здатність виявляти, ставити й вирішувати проблеми.</p>	

<p>КЗ-8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. <i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</i></p> <p>КС-1. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.</p> <p>КС-6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості.</p> <p>КС-7. Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками</p> <p>КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.</p>					
5. Результати навчання					
<p>5.1. Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні.</p> <p>5.2. Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології, генерувати нові ідеї в організацію освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу.</p> <p>5.3. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів</p> <p>5.5. Організовувати методичний супровід освітньої діяльності в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти для формування в дітей поваги до різних національностей та здатності до взаємодії</p> <p>5.7. Знати і використовувати в практичній діяльності законодавчу базу дошкільної освіти</p> <p>5.9. Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого-педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики</p> <p>5.10. Володіти вміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт - суб'єктної взаємодії</p> <p>5.13. Визначати проблему та понятійний апарат дослідження в сфері дошкільної освіти, збирати та аналізувати необхідну інформацію з різних джерел</p>					
6. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу – 90 год					
Вид заняття		загальна кількість годин			
Лекції		12/4			
Практичні		18/6			
Самостійна робота		60/80			
Ознаки курсу					
семестр	спеціальність	курс (рік навчання)		Обов'язковий/вибірковий	
III	012 Дошкільна освіта	другий		вибірковий	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Медіакультура в сучасному інформаційному просторі					
Тема 1-2. Основи медіакультури у змісті професійної підготовки майбутніх магістрів. Історія розвитку медіаосвіти	Лекція, практичне заняття	[1, 2, 3, 8, 9, 11, 16, 19, 25, 33, 39]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, підготувати презентації	5 балів	До наступного заняття за розкладом

Тема 3. Особливості сучасного медіапростору	Лекція, практичне заняття	[2, 4, 5, 9, 13, 16, 26, 29, 30]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, підготувати проект впровадження інноваційної технології	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Технології впливу медіа на учасників освітнього процесу	Лекція, практичне заняття	[5, 14, 23, 27, 32]	Підготуватися до практичного заняття з елементами тренінгу	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Змістовий модуль 2. Методичні аспекти формування медіакультури особистості					
Тема 5-6. Медіапедагогіка. Формування основ медіаграмотності особистості	Лекція, практичне заняття	[3, 8, 12, 17, 23, 24]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, підготувати презентації, інтелект-карти	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 7. Медіаосвіта як засіб розвитку критичного мислення	Лекція, практичне заняття	[7, 15, 24, 26, 28, 30, 35, 42, 43]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття з елементами тренінгу, підготувати індивідуальні завдання	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 8. Медіа в освітньому процесі закладів дошкільної освіти	Практичне заняття	[6, 12, 17, 23, 32, 42, 44]	Підготуватися до практичного заняття, підготувати індивідуальні завдання	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 9. Використання можливостей	Лекція, практичне заняття	[12, 17, 19, 23, 32, 42, 44]	Опрацювати лекційний матеріал,	5 балів	До наступного

засобів масової інформації і комунікації в діяльності закладів дошкільної освіти			підготуватися до практичного заняття з елементами тренінгу, підготувати презентації, індивідуальні завдання		заняття за розкладом
7. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	<p>Семестр II Вид контролю – екзамен Максимальна оцінка – 100 балів (практичні заняття – 5х9=45 балів, контроль самостійної роботи – 5 балів, екзамен – 50 балів). Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra та інших (положення ПНУ про неформальну освіту).</p>				
Вимоги до письмових робіт	Самостійне виконання, власний аналіз та міркування				
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 45 балів				
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50% завдань				
8. Політика курсу					
<p>Дотримання політики доброчесності. Лекційні заняття не відпрацьовуються, знання лекційного матеріалу є обов'язковим. Пропущені практичні заняття студент відпрацьовує, індивідуально виконуючи передбачену у плані роботу. Для цього використовуються:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усне опитування; - перевірка практичних завдань; - розробка і оприлюднення відео презентацій; - перевірка передбаченої програмою курсу самостійної роботи. <p>Допуском до іспиту є відвідування не менше 50 % занять, результати тестування на платформі дистанційного навчання, виконання самостійної роботи. Якщо здобувач не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів (25 балів) він може бути рекомендований на повторне вивчення даної дисципліни. Викладання курсу базується на активній взаємодії між учасниками освітнього процесу.</p>					
9. Рекомендована література					
<ol style="list-style-type: none"> 1. UNESCO опублікувала п'ять принципів медійної та інформаційної грамотності, 2017 р. URL: https://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/yunesko_opublikovala_pyat_printsipiv_mediynoi_ta_informatsiynoi_gramotnosti 2. Академія української преси. URL: http://www.aup.com.ua/pro-aup/misija/ 3. Баришполець, О. Т. Медіакультура особистості: соціальнопсихологічний підхід: навчально-методичний посібник. Київ: Міленіум, 2010. 440 с. 4. Бебик В. М. Глобальне інформаційне суспільство: поняття, структура, комунікації. Інформація і право. 2011. № 1 (1). С. 41–49. 5. Білан Н. І. Соціальні комунікації в інформаційному суспільстві. Наукові записки Інституту журналістики. Т. 56. 2014. лип.– вер. С. 171–175. 6. Больц Норберт. Абетка медіа /За загал. ред. В. Ф Іванов; Переклад з німецької В Климченка. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2015. 177 с. 					

7. Бути медіаграмотним: десять необхідних компетентностей. URL: <https://ms.detector.media/mediaosvita/post/18961/2017-05-24-buti-mediagramotnim-desyat-neobkhidnikhkompetentnosti/>
8. Від медіаграмотності до медіакультури: стратегії, проблеми, перспективи : тези доповідей Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Миколаїв, 27 квітня 2016 р. Миколаїв : ОІППО, 2016. 124 с. URL : <https://library.mk.ua/news/vidmediagramotnosti-do-mediakultury-strategiyi-problemyperspektyvu/>
9. Гнатюк С. Актуальні проблеми державної інформаційної політики в Україні. URL : <http://old.niss.gov.ua/monitor/april08/3.htm>
10. Зражевська Н. І. Масова комунікація і культура: Лекції. Черкаси: Брама-Україна, 2006. 172 с.
11. Зражевська Н. І. Феномен медіакультури у сфері соціальних комунікацій : автореф. дис. ... д-ра наук із соц. комунік. : спец. 27.00.01/ К., 2012. 34 с.
12. Іванов В., Волошенюк О., Кульчинська Л. Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд. К.: АУП, ЦВП, 2011. 58 с.
13. Іванов Д. В. Проблеми формування професійної культури українського журналіста в умовах сучасного медіа-простору. URL : <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1336>
14. Інфомедійна грамотність – невід’ємна складова навчального процесу закладу вищої освіти : збірник статей / Редкол. : В. Ф. Іванов (голов. ред.) [та ін.]. Київ : Академія української преси, IREX, Центр Вільної преси, 2021. 400 с.
15. Колеснікова І. В. Шляхи розвитку медіа-культури вчителів у закладах післядипломної педагогічної освіти. Андрагогічний вісник: Наукове електронне періодичне видання, 5, 2014. 202-206.
16. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (2016, нова редакція). URL: http://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kontsepsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya.
17. Кравчишина О.О. Формування готовності майбутніх вихователів до використання засобів медіаосвіти у навчально-виховному процесі дошкільних навчальних закладів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Старобільськ, 2018. 23 с.
18. Курбан О. В. Соціальна комунікація в системі сучасного наукового знання. Інформаційне суспільство. 2009. Вип. 10. С. 64-66.
19. Ладика І. Медіаграмотність як сучасна потреба інформаційного суспільства. Збірник статей Шостої міжнародної науково-методичної конференції «Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи». Київ: ЦВП, АУП, 2015. С. 37–40. URL: <https://cutt.ly/Sh62qaN>
20. Лазарева Л. М. Медіакультура та її функції/ URL : http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/soc_gum/Kis/2010_2/28.pdf
21. Левченко А. М. Методологічні причини взаємодії культури і масової комунікації простору/ URL : <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1562>
22. Масова комунікація у глобальному та національному вимірах. Д.: ДНУ ім. Олеся Гончара, факультет систем і засобів масової комунікації, 2015. Вип. 4. 255 с.
23. Медіаграмотність у запитаннях та відповідях для науково-педагогічних, педагогічних працівників, студентів вищих навчальних закладів та осіб, які прагнуть взаєморозуміння з медіа: Навчальна програма / В. В. Лігостанський та ін. Київ: Академія української преси, 2014. 32 с. URL: <http://aup.com.ua/uploads/prall.pdf>
24. Медіадидактика вищої школи: програми спецкурсів / за наук. ред. д-ра пед. наук, проф. Г. В. Онкович. Київ: Логос, 2013. 195 с.
25. Медіакартини світу: формування особистості під впливом медіа : тези II Міжрегіональної студентської конференції, Бердянськ, 17–18 травня 2017 р. Бердянськ : Бердянський державний педагогічний університет, 2017. URL: <http://bdpu.org/media-imageof-the-world>.

26. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник. За науковою редакцією В. В. Різун. Київ: Центр Вільної Преси, 2013. 352 с.
27. Медіапсихологія: на перетині інформаційного та освітнього просторів: монографія / за наук. ред. Л. А. Найдьонової, Н. І. Череповської; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. К. : Міленіум, 2014. 348 с.
28. Миронова В.В. Інформаційна культура як основа загальної культури людини URL : http://mdgu-kid.at.ua/publ/informacijna_kultura_jak_osnova_zagalnoji_kulturi_ljudini/1-1-0-68
29. Михальченко І. Сучасний простір медіаграмотності та перспективи його розвитку в Україні. Профспілка працівників освіти і науки України. 25 березня 2019. URL: <https://pon.org.ua/novyny/6978-suchasniyprostr-medagramotnost-ta-perspektivi-yogo-rozvitku-vukrayin.html>.
30. Міжнародний проєкт IREX «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність» <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi-pidruchnikita-navchalno-metodichni-posibniki-rekomendovani-mon/info-medijna-gramotnist-na-urokah-mistectva>
31. Особливості національної медіаекології. Інститут Екології масової інформації. URL: <http://institutes.lnu.edu.ua/mediaeco>.
32. Портал: медіаосвіта і медіаграмотність. URL: <https://medialiteracy.org.ua/>
33. Почепцов Г. Г. Інформаційна політика: сучасні підходи URL : http://osvita.mediasapiens.ua/ethics/manipulation/informatsiyna_politika_suchasni_pidkhodi/
34. Почепцов Г. Г. Соціальні комунікації і нові комунікативні технології. Комунікація. 2010. № 1. С. 19–26. 13.
35. Практична медіаграмотність : міжнародний досвід та українські перспективи : збірник статей Шостої міжнародної науково-методичної конференції. Київ : Центр Вільної Преси, Академія укр. преси, 2018. 244 с.
36. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. №1556-VII (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
37. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України № 776 від 16.07.2018 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennyakonceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>.
38. Публіцистика. Масова комунікація: Медіа-енциклопедія / За загал. ред. В. Ф. Іванова. К.: АУП, ЦВП, 2007. 780 с.
39. Різун В. В. До постановки наукової проблеми про особливий статус медіакомунікацій (масового спілкування) в системі соціальних комунікацій URL : http://journalib.univ.kiev.ua/Do_postanovky_problemy.pdf
40. Різун В. В. Теорія масової комунікації. URL : <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=book.index&book=1>
41. Романенко Є. Комунікація як необхідна складова розвитку сучасного суспільства. Демократичне врядування : наук. вісн. Вип. 9. 2012. URL : <http://www.lvivacademy.com/visnik9/fail/Romanenko.pdf>.
42. Семеняко, Ю. Б. Актуальні проблеми інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів. Психологія і педагогіка в системі сучасного гуманітарного знання XXI століття: зб. тез міжнародної науковопрактичної конференції, Харків, 9-10 листопада 2016. (с. 43-46).
43. Семеняко, Ю. Б. Культура медіаспоживання в сім'ї: сучасний стан дослідження проблеми. Молодь і ринок: наук.-пед. журнал. Дрогобич, 2016. 11-12, 142-147.
44. Фурсикова Т. Вітчизняні стратегії розвитку професійної медіакультури майбутніх магістрів освіти. Інноваційна педагогіка Науковий журнал. Випуск 19. Том 2. 2019. С.113-120
45. Холод О. Соціальні комунікації як поняття в науковій галузі «соціальні комунікації». URL: <http://www.Pop/all/soc-alh-komun-kac-jak-ponjatjav-naukov-i-galuz-soc-aln-komun-kac.html>.